

3. předkolo Evropské ligy UEFA

RIO AVE FC - SK SLAVIA PRAHA

Stadion Rio Ave FC - Estádio dos Arcos, Vila do Conde, Portugalsko,
4. srpen 2016, 20,00 hodin

Portugalsko

Portugalská republika <i>República Portuguesa</i>	
	
Vlajka	Znak
Hymna: <i>A Portuguesa</i>	
Hlavní město:	Lisabon
Rozloha:	92 391 km ² (108. na světě) z toho 0,48 % vodní plochy
Nejvyšší bod:	Ponta do Pico (2 351 m n. m.)
Časové pásmo:	+0 (Azory: UTC-1)
Poloha:	38°42' s. š., 9°11' z. d.
Počet obyvatel:	10 708 692 (75. na světě, 2009)
Hustota zalidnění:	114 ob. / km ² (87. na světě)
HDI:	▲ 0,900 (vysoký) (33. na světě, 2007)
Jazyk:	portugalština
Náboženství:	2011: katolické 81 %, ostatní křesťané 3,3 %, ostatní (muslimové, hinduisté, buddhisté, židé) 0,6%, 6,8%bez vyznání, 8,3%neuveдено
Státní zřízení:	poloprezidentská republika
Vznik:	1128 jako hrabství, 1139 jako království (odtržení od Leónského království)
Prezident:	Marcelo Rebelo de Sousa
Předseda vlády:	António Costa
Měna:	Euro (EUR)
HDP/obyv. (PPP):	18 465 USD (33. na světě, 2005)
Telefonní předvolba:	+351

Portugalsko (portugalsky: Portugal), oficiálně **Portugalská republika** (portugalsky: República Portuguesa) je evropský stát nacházející se na samém jihozápadním cípu světadílu, v západní části Pyrenejského poloostrova. Jediným jeho pevninským sousedem je Španělsko, západní a jižní břehy země omývají vody Atlantského oceánu. Portugalsku dále náleží souostroví Azory a Madeira.

Název země

Název země vzešel z římského označení *Portus Cale*. Cale bylo označení původní osady v ústí řeky Douro. Toto území získali kolem roku 200 př. n. l. Římané od Kartága v průběhu Druhé punské války. Vizigóti pak ve středověku upravili název území na *Portucale*, které později dalo vzniknout jménu *Portugale* čili **Portugalsko**. V 9. století pojem Portugalsko zahrnoval území cca mezi řekami Minho a Douro. Z názvu **Portugalsko** bylo jeho zkrácením odvozeno taktéž dnešní jméno města nacházejícího se na místě původní osady Cale, tedy *Porta*.

Dějiny

Na území Portugalska se za posledních 3000 let vystřídalo mnoho civilizací. Féničané, Kelti, Řekové, Kartaginci, Římané i Arabové pozměnili a poznamenali vývoj této části Evropy. Ve 14. a 15. století to byli naopak Portugalci, kteří svými zámořskými objevy změnili tvář celého světa.

Rané dějiny a vznik Portugalska

Raní řečtí mořeplavci nazvali toto území *Ophiussa* (v řečtině Země hadů), neboť místní obyvatelé uctívali hady. Po nich dorazili k břehům Portugalska Féničané – kolem roku 1104 př. n. l. a zanechali rovněž četné stopy na místní kultuře. Po roce 1000 př. n. l. na území vpadli Kelti ze střední Evropy a postupně se smísili s původním obyvatelstvem.

V roce 238 př. n. l. břehy Pyrenejského poloostrova obsadili Kartaginci. O pouhých devatenáct let později však na Pyrenejský poloostrov vstoupili též Římané, kteří za Punských válek Kartágince z poloostrova vytlačili. Území se tak stalo součástí provincie *Hispanie*, při dalším dělení se většina pozdějšího Portugalska octla v provincii *Lusitánie*, nazvané podle kmene *Lusitánů*. V 5. stol. vznikla na severozápadě poloostrova *Svébská říše*, kterou dobyli Vizigóti, o tři století později Arabové.

V 11. století vzniklo v průběhu reconquisty Portugalské hrabství; od roku 1139 hrabě Alfons I. Portugalský již vystupuje jako první portugalský král. Tzv. reconquista byla z hlediska historického dlouhodobý vojenský, politický a civilizační proces znovudobytí Pyrenejského poloostrova evropskou civilizací, která postupně rozložila tzv. *Córdobský chalífát*. Vyvrcholila právě vznikem dvou křesťanských království – Španělska a Portugalska. Za pomoci křížáků z různých evropských zemí dobyl Alfons I. Lisabon v roce 1147; reconquista byla v Portugalsku dovršena roku 1250, zatímco v sousedním Španělsku trvala až do roku 1492.

Zámořská expanze a koloniální říše

Památník zámořských objevů v Lisabonu

Portugalsko se stalo v průběhu 15. století za působení prince Jindřicha Mořeplavce průkopníkem zámořské expanze a získávalo rozsáhlé koloniální državy. Po obsazení Ceuty (1415) postupovali mořeplavci dále podle afrického pobřeží, až r. 1488 Bartolomeu Dias obeplul Mys Dobré naděje. O deset let později přistál Vasco da Gama v Indii, kde vznikají další portugalské kolonie (od roku 1505 tzv. Portugalská Indie). Ve stejné době pronikají Portugalci také do Jižní Ameriky, kde vznikla jejich největší kolonie – Brazílie. Portugalská koloniální říše měla v celosvětovém měřítku nejdelší trvání: např. Východní Timor se osvobodil až v r. 1975, Macao bylo předáno Číně roku 1999. Dodnes je v mnoha někdejších koloniích používána portugalština a vyznáváno katolictví. Globální expanze Portugalsko vyčerpala a při nástupnické krizi roku 1580 bylo přinuceno k personální unii se Španělskem.

Památník zámořských objevů v Lisabonu

Nezávislost byla obnovena roku 1640 za Jana IV., Španělé ji však uznali až po vzájemných bojích v roce 1668. V roce 1755 postihlo Lisabon velmi silné zemětřesení. První ministr, markýz de Pombal, vedl obnovu města v imperiálním stylu a prosadil merkantilistické a různé osvěcenské reformy. Coby tradiční spojenec Anglie bylo Portugalsko roku 1808 napadeno Napoleonem. Královský dvůr v té době přesídlil do Ria de Janeiro a ovládal své državy (od r. 1815 Spojené království Portugalska, Brazílie a Algarves) odtud až do návratu roku 1820. Roku 1822 se však Brazílie osamostatnila. V letech 1828 – 1830 probíhaly tzv. liberální války mezi absolutisty a konstitucionalisty. V roce 1890 utrpělo spojenectví s Anglií poté, co se střetla s portugalskými koloniálními zájmy v Africe.

Portugalská republika

Portugalsko bylo vyhlášeno republikou 5. října 1910. Za první světové války stálo Portugalsko na straně Dohody. První portugalská republika však byla zmrštěna nepokoji a neměla tak dlouhého trvání – v r. 1926 došlo k vojenskému puči. António de Oliveira Salazar, od r. 1928 ministr financí, se r. 1932 chopil moci a zavedl v zemi zmítané krizi diktaturu založenou na autoritářském konzervatismu, nacionalismu a imperialismu ve spojení s římskokatolickou církví; takzvaný Estado Novo, vyhlášený následujícího roku, trval 41 let. Za druhé světové války bylo Portugalsko neutrální, roku 1949 se však stalo zakládajícím členem NATO.

Portugalsku se nepodařilo udržet svoje koloniální panství. Jeho rozklad započal rokem 1961, kdy Indie připojila četná území včetně Goy. Zároveň se stále častěji ozývaly hlasy dalších, převážně afrických kolonií (Angola, Mozambik, Portugalská Guinea, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Kapverdské ostrovy). Nákladné a neúspěšné koloniální války přispěly k pádu salazarovského režimu. Marcelo Caetano, nástupce déle než 40 let vládnoucího Antónia de Oliveiry Salazara, byl svržen armádou během tzv. Karafiátové revoluce, která začala 25. 4. 1974, a Portugalsko pak nastoupilo cestu pluralitní demokracie. Z bývalých kolonií, kde byla portugalština úředním jazykem /země PALOP/, t. j. z Guineje - Bissau, Angoly, Mosambiku, Sao Tomé a Principe a z Kapverdských ostrovů, se počátkem devadesátých let 20. století rekrutovala většina zaměstnaných cizinců stejně jako velká část nelegálních pracovníků. V roce 1986 země vstoupila společně se Španělskem do Evropského společenství. V roce 1999 vstoupila do Eurozóny a předala Číně Macao. V roce 2007, během třetího portugalského předsednictví EU, byla formulována a podepsána Lisabonská smlouva.

Geografie

Severní, střední a východní Portugalsko pokrývají horská pásma Serra de Nogueira, Serra do Gerez, Serra de Marão, Serra da Estrela (dosahuje téměř 2000 m n. m.), Serra de São Mamede a jižní pahorkatina Alentejo. V jihozápadním cípu vystupuje Serra de Monchique. Západní a jižní část tvoří nížiny se strmým skalnatým pobřežím. Souostroví Madeira a Azorské ostrovy, které leží v takzvané riftové zóně styku dvou litosférických desek, jsou sopečného původu a je zde také větší riziko zemětřesení. Podobnou seizmicky aktivní oblastí je i Lisabonský záliv. Nejvýznamnějšími řekami jsou Tejo, Douro a Guadiana, na nichž je vybudováno velké množství kaskádových přehrad.

Podnebí

Podnebí je na severu a západě mírné oceánské, na jihu subtropické středomořské (suché horké léto a mírná vlhká zima). Průměrná červencová teplota se pohybuje od 20 °C do 24 °C a lednová mezi 9 °C až 12 °C. Průměrný roční úhrn srážek klesá přibližně ve směru od severu k jihu, tedy od 1200 mm až po 500 mm. Průměrná teplota na ostrovech je 18,5 °C a průměrné srážky 650 mm.

Města

Podle oficiálního dělení na obce nemá Portugalsko město nad 500 000 obyvatel, neboť obce, které fakticky rostly s centry aglomerací, nadále zůstávají samostatné. Lisabon (499 000 obyvatel v r. 2007) je centrem třímilionové metropolitní oblasti Região de Lisboa a od 12. stol. je hlavním městem Portugalska. Je kulturním, dopravním a především ekonomickým centrem země (je jedinou oblastí Portugalska s HDP nad průměrem EU). Střediskem metropolitní oblasti s 1,5 mil. obyvatel je Porto s 240 000 obyvatelů. Je důležitým severoportugalským přístavem v ústí řeky Douro. Mezi další velká města v hustě zalidněné oblasti patří Braga, sídlo arcibiskupství a Guimarães. Ve středním Portugalsku pak Coimbra (157 000 obyvatel, sídlo nejstarší portugalské univerzity), v Alenteju, historická Évora a na jižním pobřeží Faro.

Hlavním a největším městem Madeiry je Funchal. Významná města na Azorech jsou Ponta Delgada (ostrov São Miguel), Angra do Heroísmo (ostrov Terceira) a Horta (ostrov Faial).

Politika

Prezident je volen přímo na pětileté funkční období ve všeobecných volbách. Je vrchním velitelem ozbrojených sil, na základě výsledků parlamentních voleb jmenuje předsedu vlády a jím navrženou vládu. Má rovněž pravomoc

rozpustit parlament, odvolat vládu či vyhlásit válku. Tyto jsou však omezeny řadou podmínek, mezi než patří kupříkladu povinnost konzultací se sedmnáctičlennou Státní radou. Ta slouží jako poradní sbor a skládá se z předsedy Republikového shromáždění, premiéra, předsedy Ústavního soudu, Ochránce spravedlnosti, z předsedů regionálních vlád, z pěti občanů vybraných prezidentem a z pěti občanů volených republikovým shromážděním. Hojně využívanou pravomocí prezidenta je vetování zákonů.

Republikové shromáždění (Assembleia da República) je název portugalského jednokomorového parlamentu složeného z 230 poslanců. Je volen ve všeobecných volbách na dobu čtyř let na základě principu poměrného zastoupení. Předseda Republikového shromáždění zastupuje prezidenta v době jeho nepřítomnosti.

Výkonnou moc má vláda v čele s předsedou vlády. Vláda musí parlamentu předložit svůj program. Pokud není zamítnut většinou poslanců, znamená to potvrzení vlády ve funkci.

Mezinárodní vztahy

Portugalsko vede dlouholetý spor se Španělskem o oblast Olivença (španělsky Olivenza). Toto území bylo od 13. století součástí Portugalska až do roku 1801, kdy se Portugalsko po drtivé porážce od napoleonské Francie a jejího spojence Španělska tohoto území muselo vzdát právě ve prospěch Španělska. Portugalsko si nárokuje jeho navrácení na základě čl. 105 Vídeňské smlouvy z roku 1815, která ustavila evropské poměry po Napoleonově porážce.

Správní členění

Související informace naleznete také v článku Administrativní dělení Portugalska.

Portugalsko se dělí do 18 distriktů v kontinentální části a dvou autonomních regionů (Azory a Madeira), které jsou dále děleny do 308 obcí (portugalsky „Município“ či „Concelho“) a 3092 farností („Freguesia“).

Po reformě územně-správního dělení v roce 2013 význam distriktů upadá na úkor nově vzniklých tzv. „meziokresních společenství“ a „metropolitních oblastí“. V kontinentálním Portugalsku existuje 21 meziokresních společenství a 2 metropolitní oblasti.

Ekonomika

Portugalsko je zemědělský a také průmyslový stát se zásobami nerostných surovin. Vstupem do Evropské unie dosáhl stát značného rozmachu dříve stagnujícího hospodářství a přílivu investic ze zahraničí. Varující je však stále asi 5% negramotnost obyvatelstva. Hlavní průmyslová odvětví jsou hutnictví, těžební, textilní, obuvnický, strojírenský, chemický a potravinářský průmysl.

Těží se wolfram, cín, uran, černé uhlí, měď, stříbro, kaolin, sůl a mramor. Asi 75 % zahraniční výměny zboží této země připadá na EU. Země je závislá na dovozu ropy a zemního plynu. Nejdůležitější průmyslová střediska jsou Lisabon a Porto. Důležitým producentem elektrické energie jsou vodní elektrárny. V zemědělství převažuje rostlinná produkce. Orná půda zabírá 32 %, lesy 36 % a louky a pastviny 11 % plochy státu. Významná těžba dřeva a korku. Portugalsko je největším producentem korku na světě – 180 000 tun. Pěstuje se pšenice, kukuřice, rýže, oves, brambory, cukrová řepa, olivy, ovoce (zejména vinná réva a subtropické ovoce) a zelenina. Chov skotu, prasat, ovcí, koz, drůbeže, oslů a mul. Významná je i produkce rybích výrobků. Výrazné příjmy z cestovního ruchu. Nejatraktivnější turistická střediska jsou Lisabon, Porto, Coimbra, pobřeží Algarve, ostrovy Madeira a Azory. Portugalsko navštíví ročně cca 20 milionů turistů.

Doprava

Pro svou periferní a přímořskou polohu se Portugalsko po staletí orientovalo na námořní dopravu a méně na pozemní infrastrukturu. Velké přístavy fungují v Lisabonu a Leixões; námořní doprava je také životně důležitá pro Madeiru a Azory. V 90. letech a na počátku 21. století proběhly poměrně velké investice do silniční a dálniční sítě, na jejíž většině se v současnosti vybírá mýtné. Součástí těchto investic byl i Most Vasco da Gama nebo lisabonské nádraží Oriente, které dodaly lesk výstavě Expo 98. Byla také zrychlena železniční magistrála Lisabon – Porto. Velikášské plány na vysokorychlostní propojení se španělskou sítí AVE se zpožďují mimo jiné následkem ekonomické krize. Správcem železniční infrastruktury je REFER; aktuálně je v provozu 2843 km železničních tratí. Hlavním železničním podnikem jsou Comboios de Portugal, které ročně přepraví okolo 130 milionů cestujících (zhruba o třetinu méně než ČD ve srovnatelně lidnatém Česku). Hojně jsou využívány zejména příměstské vlaky v aglomeracích Porta a Lisabonu. Tato dvě města provozují také metro; lisabonské je klasické, portské je z velké části nadzemní a připomíná tramvajovou rychlodráhu. Zajímavostí je také malebná tramvajová doprava v Lisabonu a lanovky v Lisabonu, Braze, Coimbre i jinde.

Demografie

Podle sčítání v roce 2011 mělo Portugalsko 10 562 178 obyvatel. Velké potíže činila hlavně v minulosti negramotnost, která se i dnes pohybuje kolem 5 %, což je jedno z nejvyšších čísel v EU. Portugalsko v posledních letech bojuje s velmi nízkou porodností.

Náboženství

Valná většina Portugalců asi 81% jsou římskokatolíci. Katolická církev si udržuje poměrně silný vliv na obyvatelstvo hlavně v severní části státu a na venkově. V zemi se nacházejí významné katolické školy a světově známé poutní místo Fatima. K ostatním křesťanským církvím se hlásí asi 3,3% obyvatel (protestanti, pravoslavní atd.). K ostatním náboženstvím asi 0,3% obyvatel (hl. přistěhovalců z Asie a Afriky, hl. muslimové a hinduisté). Asi 3,9% obyvatel je bez vyznání a asi kolem 9% se k náboženské otázce nevyjádřilo.

Kultura

V průběhu posledních 3000 let se v Portugalsku vystřídalo mnoho civilizací. Své stopy zde zanechala fénická, řecká, keltská, kartaginská, římská i arabská kultura.

Výrazný „portugalský architektonický styl“ pozdní gotiky, který je spjat s námořními objevy a s bohatstvím plynoucím z dovozu zámořských produktů, tzv. manuelino, byl v 19. století nazván národním stylem. Významné manuelské stavby se nacházejí nejen v samotném Portugalsku, ale i na Madeiře, na Azorech, v Maroku, v Mosambiku, v Hormuzu či v indické Goe.

Slavní portugalští spisovatelé, jejichž díla byla přeložena do češtiny, jsou zejména Luís Vaz de Camões, Gil Vicente, José Maria Eça de Queiros, Almeida Garrett, Fernando Pessoa, José Saramago, António Lobo Antunes, Eduardo Lourenço, Bernardim Ribeiro, Miguel Sousa Tavares. V Portugalsku také působí český básník František Listopad.

Sport

K Portugalsku neodmyslitelně patří fotbal. Země hostila Euro 2004, kde Česká republika obsadila 3. místo, Milan Baroš byl vyhlášen nejlepším hráčem s 5 góly. Kvůli šampionátu bylo přestavěno či nově postaveno 10 moderních stadionů.

Porto

Porto		
		
Řeka Douro a Ribeira do Porto		
Souřadnice	41°8'24" s. š., 8°36'34" z. d.	
region	Norte	
distrikt	distrikt Porto	
Rozloha	41,66 km ²	
Počet obyvatel	240 000 (v obvodu obce), 1 750 000 (aglomerace) (2008)	
Hustota zalidnění	6902 obyv./km ²	
Náboženské složení	převažuje římskokatolické křesťanství	
Světové dědictví UNESCO – kategorie kulturní dědictví		
Název lokality	historické centrum Porta	

Porto [*portu*] (v některých jazycích též *Oporto*) je druhé největší portugalské město. Jeho populace čítá 240 000 obyvatel, nicméně v celé metropolitní oblasti žije zhruba 1 750 000 lidí. Porto je moderní kosmopolitní město nedaleko břehu Atlantského oceánu. Oblast kolem města je jednou z nejvíce průmyslových oblastí Portugalska. Spolu s Lisabonem a oblastí Algarve patří mezi turisticky nejnavštěvovanější oblasti země.

Porto je známé také svým celosvětovým vývozním artiklem – portským vínem, které bylo původně vyváženo jen z tohoto města (odtud název). Svázelo se a dodnes se sváží po řece Douro, jejíž hluboké údolí utváří kolorit města. Jižní břeh řeky již náleží obci Vila Nova de Gaia, součásti portské aglomerace. Historické centrum Porta – Ribeira bylo přidáno na seznam světových památek UNESCO v roce 1996.

Dějiny

Původními obyvateli tohoto území byli Keltové. Řekové zde zřídili tří osau *Calus*. První písemné zmínky o Portu pocházejí ze 4. století z období nadvlády Římské říše, kdy se zdejší přístav nazýval *Portus Cale*. Během římské nadvlády město zkvétalo a bylo propojeno řadou kamenných komunikací a mostů s celým Iberským poloostrovem. Zánik říše nastal v období stěhování národů vlivem invaze Visigótů. Město v 7. století přijalo křesťanství a stalo se sídlem biskupa. Za expanze Arabů roku 711 se dostalo pod vliv Maurů. V r. 868 poslal Vímar Peres v rámci Reconquisty na toto území oddíl bojovníků, kteří muslimské Maury porazili a vrátili Porto křesťanským vládcům.

Ve 12. století začala stavba kamenné trojlodní baziliky biskupské katedrály Sé de Porto. Jádrem stavby se západním dvouvěžím se dochovalo v románském slohu, další části, zejména kapitula s křížovou chodbou, byly přestavěny v gotice abaroku. V té době bylo Porto sídlem portugalských králů. V roce 1387, po svatbě Jana I. a Filipy z Lancasteru (Anglie), dcery Jana z Gauntu, vznikla nejstarší vojenská aliance na světě.

Od 14. století se velmi rychle rozvíjela lodní doprava, námořní flotila a s ní spojené objevy. V roce 1415 Jindřich, syn Jana I., přezdívaný Mořeplavec, vykonal plavbu z Porta do marockého přístavu Ceuta, která předznamenala portugalské zámožské objevy. K nejvýznamnějším stavbám 15. století patřil klášter františkánů.

S rozmachem výroby vína v okolí řeky Douro rostla i potřeba rozvozu, a tak vznikaly nové a nové lodní cesty, jako například v roce 1703 mezi Portem a Anglií. V Portu začaly také vznikat specializované obchodní společnosti, které byly nezřídka v rukou Angličanů. V důsledku tohoto rozmachu anglických obchodníků začal Sebastião de Melo s monopolizací celého tohoto sektoru ve prospěch Portugalska. To ovšem přineslo mnoho nespokojenosti u drobných vinařů, kteří se proti tomu bouřili.

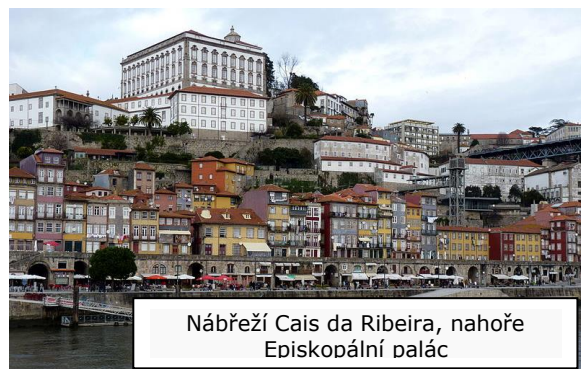
Během 17. až 19. století město rychle rostlo; v tomto období bylo založeno několik klášterů (jezuité, karmelitáni) a byl postaven mj. klášter augustiniánů s kostelem, z něž je dodnes dominantou města štíhlá věž *Torre dos Clérigos*, vysoká 76 metrů a přístupná jako rozhledna. Rozvíjející se město se stalo zajímavým terčem pro napoleonské vojsko, jež pod vedením maršála Soultova vstoupilo na území Porta 29. března 1809. Místní obyvatelé se snažili před vojáky uprchnout a použili k přechodu přes Douro ponton (*Ponte dos Barcos*), který se pod vahou zřítíl a řeka tak pohřbila přes 4000 lidí, což dnes připomíná reliéf u nového mostu. Napoleonská armáda nakonec z Porta odešla. 2. polovina 19. století přinesla městu industrializaci, stavbu železnice a mostů přes Douro; ve 20. století probíhala další urbanizace a s Portem fakticky srostla okolní města. Počátek 21. století je spojen s rozvojem dopravní infrastruktury a podporou veřejné dopravy.

Město a pamětihodnosti

Historická část Porta je specifická tím, že se zde nachází velké množství památek většiny stavebních slohů (podobně jako je tomu např. v Praze). Pro tuto svou hodnotu, zachycující stavební vývoj minulého tisíciletí v Portugalsku, byla tato část města zapsána roku 1996 na seznam světového dědictví UNESCO. Centrum města se nachází ve čtvrtích *Sé*, *Sau Nicolau* a *Vitória*. Nejrušnějšími místy v Portu jsou nábřeží *Cais da Ribeira* u Mostu Ludvíka I. (*Ponte Luis I*), náměstí *Praca da Liberdade* s třídou *Av. dos Aliados*, která je zakončena budovou radnice *Camara Municipal do Porto* a pěší zóna *Rua de Santa Catarina*, jedna z hlavních nákupních ulic ve městě.

Kostely a chrámy

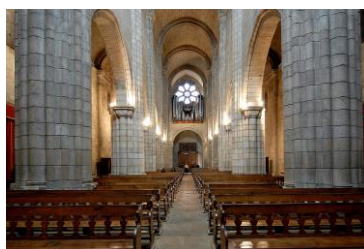
- *Katedrála Sé*, původně románská stavba z 12. st., počátky výstavby se datují okolo roku 1110, v průběhu 13. st. byla katedrála dokončena. Průčelí katedrály tvoří dvě čtvercové věže a románské rozetové okno. V průběhu 14. a 15. st. přibyla gotická kaple a další gotické stavební prvky. V 18. st. byla katedrála barokně upravena, především původně románský portál a byly změněny kupole věží.
- Věž a kostel *Igreja e Torre dos Clérigos*, barokní kostel z let 1732 - 48 se 76 m vysokou věží vystavěnou v letech 1754 - 63 (nejvyšší kostelní věž v Portugalsku)
- Kostel *Igreja de Cedofeita*, nejstarší kostel v Portu a jeden z nejstarších na Pyrenejském poloostrově, založen roku 1120 na místě starší stavby, zasvěcený sv. Martinovi
- Klášter s kostelem františkánů (*Igreja e Convento de São Francisco*), pozdně gotický stavební komplex z let 1383 - 1410 s barokními oltáři, muzeem sakrálního umění, kryptou a kostnicí
- Kostel sv. Vavřince (*Igreja de San Lorenzo*) z konce 16. st., fasáda je z konce 17. st. spojuje stavební styly baroka, manýrismu a neoklasicismu; s bývalým klášterem jezuitů, dnes muzeum chrámového umění
- Kostel sv. Kláry (*Igreja de Santa Clara*) z první pol. 15. st. s nejbohatšími, ve dřevě řezanými a zlacenými barokními oltáři; typický styl portugalského baroka, přilehlý klášter klarisek
- Kostel *Igreja do Carmo*, vyzdobený azulejos z roku 1912
- Kostel sv. Ildefonse, zn. Alfonse z Toleda (*Igreja de Santo Ildefonso*), barokní, s významnými obklady dlaždicemi s kobaltovou výzdobou (tzv. azulejos) z první pol. 18. st.
- Kostel Panny Marie s klášterem karmelitánů - barokní
- Klášter *Mosterio da Serra do Pilar*, barokní dominanta Vila Nova de Gaia, část je přístupná veřejnosti, strategické místo ve správě portugalské armády

Nábřeží Cais da Ribeira, nahoře
Episkopální palác

Katedrála Sé do Porto a biskupský palác

interiér, pohled k západu

Křížová chodba, 13. st.

Igreja e Torre dos Clérigos

Karmelitánské kostely, 18. st.

Kostel sv. Ildefonse sazelejos

Synagoga Mekor Haim

Episkopální palác

radnice

Pça da Liberdade a Av. dos Aliados

Palacio da Bolsa

nábřeží Cais da Ribeira

budovnádraží Estacao de São Bento

Palacio da Bolsa

Stavby

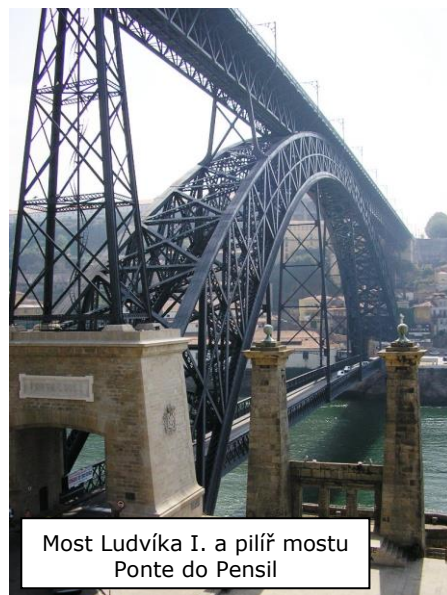
- Episkopální palác (*Paço Episcopal do Porto*), pozdně barokní a rokokový palác je jednou z dominant panoramatu Porta. Byl založen ve 12. až 13. st., v 16. až 17. st. značně rozšířen a v 18. st. barokně upraven. Až do 20. st. byl sídlem biskupů.
- Burzovní palác *Palácio da Bolsa*, klasicistní budova z let 1842 - 62 s Maurským zdobeným sálem, kde se scházeli obchodníci a bankéři

- Městská radnice (*Camara Municipal do Porto*), stavba z roku 1920 od architekta C. da Silvy; využívána k původním účelům
- Budova nádraží *Sao Bento* z roku 1916, ve vstupní hale jsou azulejos zobrazující dějiny města
- *Casa do Infanta*, historický dům ze 14. st., přestavěný v 17. st., bývá považován za rodný dům Jindřicha Mořeplavce
- *Torre Medieval do Porto*, středověký dům a věž
- *Mercado do Bolhao*, budova městské tržnice z roku 1839

Mosty

Obchodním cestám procházejícím Portem bylo překážkou hluboké údolí řeky Douro; mosty, jež přes něj vedou, jsou neodmyslitelnou dominantou města. Prvním mostem byl pontonový *Ponte dos Barcos*, zbudovaný roku 1806 (tragédie při vstupu napoleonských vojsk viz výše). Roku 1843 jej nahradil *Ponte do Pensil*, z něhož se dochovala dvojice kamenných pilířů, des sloužící jen jako kulisa přístavní kavárny. V roce 1877 byl vystavěn ocelový *Ponte Maria Pia*, přivádějící železnici z Lisabonu; odvážná stavba, již řídil Gustave Eiffel, sloužila až do roku 1991, kdy byl zprovozněn vedlejší *Ponte de São João*.

Nejnámějším mostem je pak dvoupatrový *Most Ludvíka I.* (*Ponte Dom Luís I*) o výšce 45 m, jehož stavbu řídil Eiffelův kolega Théophile Seyrig. Vystavěn byl v letech 1881–1886.[[] Horní patro v současnosti využívá linka D portského „metra“, vede jím také chodník pro pěší.

Městské části

Porto se dělí na 7 městských částí.

- Aldoar, Foz do Douro a Nevogilde (6,3 km², 27 860 obyvatel, 2011)
- Bonfim (3,1 km², 24 270 obyvatel, 2011)
- Campanhã (8 km², 32 660 obyvatel, 2011)
- Cedofeita, Santo Ildefonso, Sé, Miragaia, São Nicolau a Vitória (5,43 km², 40 440 obyvatel, 2011)
- Lordelo do Ouro a Massarelos (5,6 km², 29 060 obyvatel, 2011)
- Paranhos (7,2 km², 44 300 obyvatel, 2011)
- Ramalde (5,8 km², 38 010 obyvatel, 2011)

Doprava

Porto je po Lisabonu největším dopravním uzlem země, silničním i železničním. Přístav *Porto de Leixões* je největším v severním Portugalsku. Na severním okraji se nachází mezinárodní letiště Francisca de Sá Carneiro.

Veřejná doprava

Páteřní doprava ve městě je od roku 2003 zajišťována městskou dráhou zvanou Metro do Porto, která využívá pouliční, podzemní i nadzemní tratě. V roce 2014 měla 5 linek. Městské autobusy jezdí na zemní plyn. Z nejstaršího tramvajového provozu na Pyrenejském poloostrově (otevřen 1905) zůstala již jen turistická trať na nábřeží Douro a pozemní lanovka. Visutá kabinová lanovka je moderní stavba ve Vila Nova de Gaia, končí u kláštera Mosteiro da Serra Pilar.

Hlavní nádraží Porto-Campanhã, kam jezdí vlaky Alfa Pendular linky Lisabon - Braga a další dálkové spoje, se nachází ve východní části města. V samém centru města pak leží historické hlavové nádraží Porto-São Bento, odkud vyjíždějí příměstské spoje do čtyř směrů: Braga, Guimarães, Marco de Canaveses a Aveiro.

Kultura a vzdělání

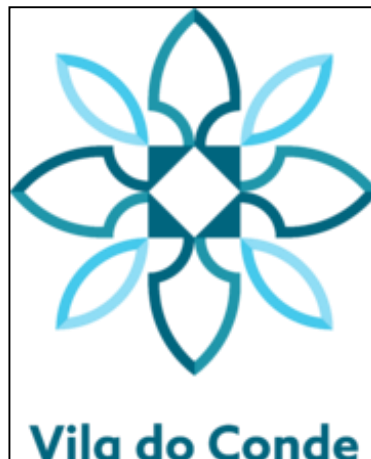
V roce 2001 se *Porto* pyšnilo označením Evropské hlavní město kultury (společně s nizozemským Rotterdamem). Jeho historické jádro s desítkami kostelů, klášterů a veřejných budov ze 14.-19. století je cenným architektonickým a urbanistickým celkem, městskou památkovou rezervací světového významu, zapsanou na seznamu UNESCO. Město je dějištěm mezinárodního filmového festivalu Fantasporto. Kořeny zdejší univerzity sahají do roku 1762, oficiálním rokem založení je však teprve rok 1911.

Sport

Tak jako ve většině portugalských měst je nejpopulárnějším sportem ve městě fotbal. Nejúspěšnějším klubem ve městě je v současnosti FC Porto, vítěz Ligy mistrů v letech 1987 a 2004. Dalšími profesionálními kluby jsou Boavista FC a SC Salgueiros.

Vila do Conde

Vila do Conde	
	
Nábřeží řeky Ave, ve Vila do Conde, v pozadí klášter Santa Clara.	
Poloha	
Souřadnice	41°21' s. š., 8°45' z. d.
Stát	Portugalsko
Oficiální web	www.cm-viladoconde.pt
	

Vila do Conde

Vila do Conde je město na severu Portugalska, na severním břehu ústí řeky Ave, 32 km severně od Porta. Žije zde 28 581 obyvatel (30. 6. 2011). Vila do Conde je důležité průmyslové centrum, rybářský přístav a turistická oblast s vyhledávanými plážemi. Těch je tu více než 18 km! V roce 1997 byla urbanizované území povýšeno na město.

Geografie/Fyzická geografie

Vila do Conde se nachází na severo-západním pobřeží Portugalska.

Doprava

Vila do Conde je přístupná prostřednictvím rozsáhlé sítě pozemní, vzdušné a námořní dopravy. Silnice zajišťují přístup po státních dálnicích i meziměstských silnicích, podél osy sever-jih od Cerveira až do přístavu po dálnici A28. A7 protíná A28 ve směru od východu k západu. Ze severní části města se snadno dostanete do Vila Nova de Famalicao, nebo do Guimarães.

Městská hromadná doprava je provozována podél pobřeží od Porta na sever. B Linka systému metra Oporto vás dopraví z letiště v Portu do přístavního města Vila do Conde za pár minut. Linka provozuje také starší železniční linky až do Port a Povoia de Varzim, se zastávkou Vila do Conde. Letiště Porto-Francisco Sa Carneiro Airport (OPO)

je druhé největší mezinárodní letiště v zemi. Nachází se 15 km od centra města Vila do Conde. Spojení s Vila do Conde je zajištěno linkami A28, EN13 a Metro Port,

Architecture

Zachovalá Kostelní ulička, jejíž historie sahá až do 16. století, Historická radnice, Klášter Santa Clara. Seznam pamětihodností je připojen pod fotoprezentací.

Kultura

Zejména Neiva cineme a divadlo. Vila do Conde je pořadatelem jednoho z nejprestižnějších veletrhů tradičních řemeslníků. V letním období je obec pořadatelkou světové a náboženské slavnosti. Patří mezi ně Short Vila do Conde. - Mezinárodní filmový festival, Národní Crafts Fair - veletrh gastronomie, veletrh zemědělských činností a festival Saint John Každé čtyři roky pořádá významné náboženské festivaly Corpus Christi. Známé jsou především pro záhony květů v okolí hlavních kostelů.

VILA DO CONDE

Klášter Santa Clara

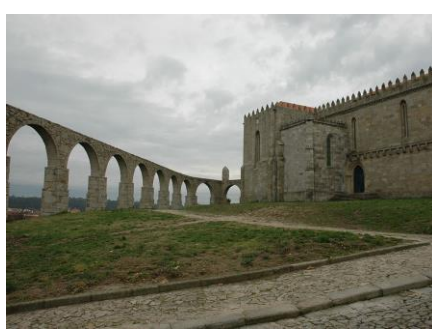
Town hall

Kostelní ulička ze XVI. stol., v historickém centru města Vila do Conde

Conde Convento de Santa Clara

Aqueduto e Igreja de Santa Clara

Igreja Matriz de Vila do Conde

Městská nemocnice

Pobřeží ve Vila do Conde

Pobřeží ve Vila do Conde

Pobřeží ve Vila do Conde

Klášter Santa Cla -Vila do Conde

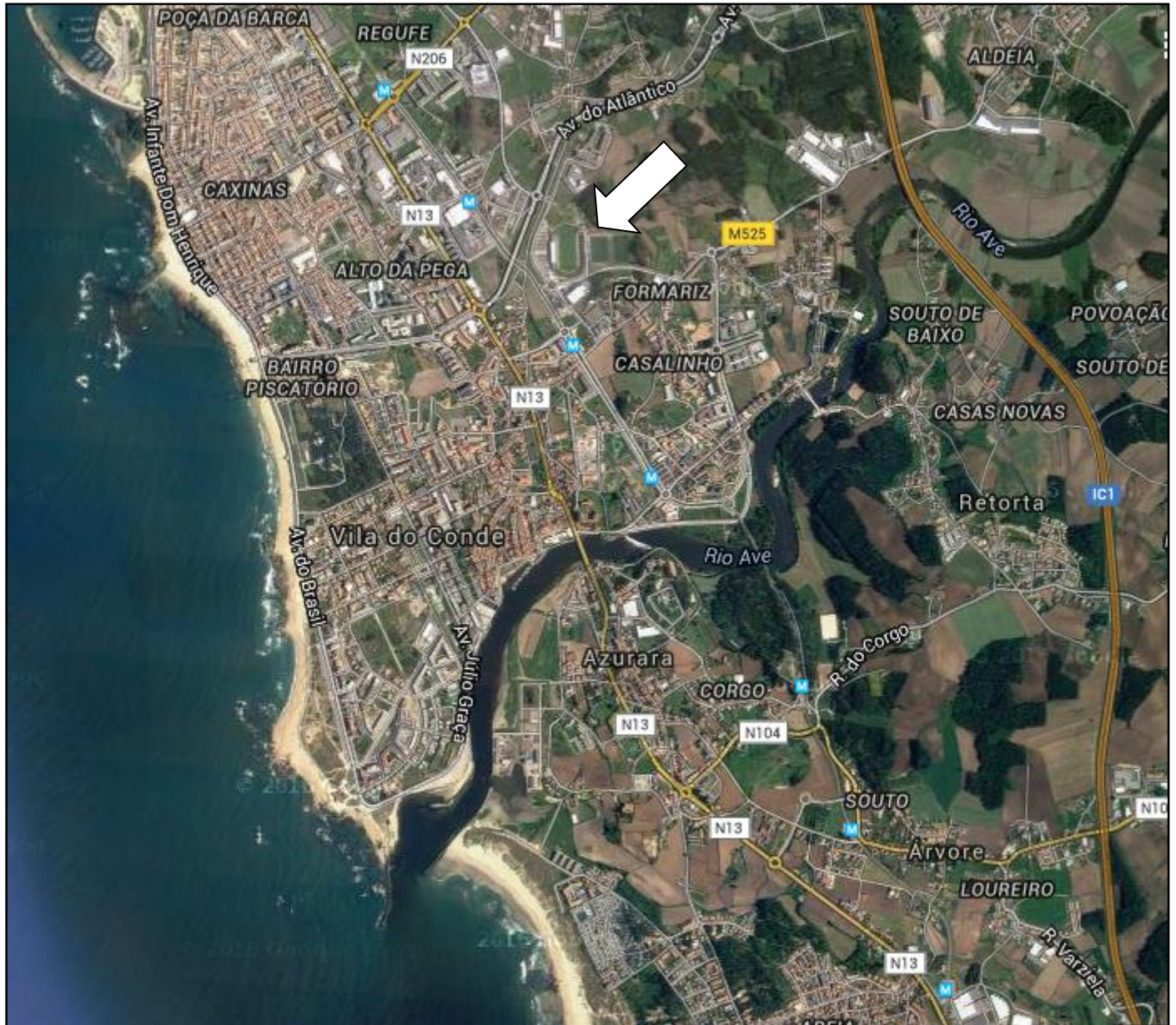
Setkání rybářských lodí ve Vila do Conde

Seznam kulturních památek ve Vila do Conde

Klášter Santa Clara
 Akvadukt ve Vila do Conde. Také známý jako akvadukt Santa Clara
 Igreja Matriz de Vila do Conde. Také známý jako kostel svatého Jana Křtitele
 Kostel Santa Clara
 Kostel Panny Marie Lapa
 Kostel Panny Marie Milosrdství a plavby
 Kostel Panny kormidelníků (v Caxinas)
 Kaple Panny Marie Guia
 Kaple Panny Marie ustavičné pomoci
 Kaple Santa Catarina
 Kaple svatého Benedikta
 Kaple San Roque
 Kaple svaté Agony
 Santo Amaro Chapel
 Pevnost Panny Marie Nanebevzetí Panny Marie. Také známý jako Forte de São João Baptistapalác Melo
 Klášter San Francisco
 Dům sv Benedikta Morgados
 Palác de São Roque. Ubytuje Solar galerie
 Palác de San Sebastian
 Palác Submosteiro. Také známý jako Casa dos Vasconcelos
 Paláca Museum Jose Regio
 Solar dos Vasconcelos. Sídli Městské Auditorium
 Kaple Santana
 Radnice
 Objekt bývalé Vila do Conde. Domy centru Vila do Conde.
 Celní správa – stará celnice
 Replika Nau Quinhentista
 Vysoká škola svatého Josefa. Historické Vila do Conde Casino
 Vila do Conde - historické centrum
 Objekty, které se nachází ve farnosti Azurara:
 Stará nemocnice Saint John evangelista / MADI Building
 Azenha Quinhentista Rio Ave
 Kaple sv Sebastiana
 Historické náměstí
 Santa Ana - Budova ze dřeva
 Maják Azurara
 Kostel Azurara
 Kostel Santa Maria de Azurara
 Kostel svatého Františka z Azurara
 Stará Azurara - Pranýř Azurara
 Majetek umístěný v dalších farnostech okresu:
 Cividade z Bagunte ve farním Bagunte
 Románský kostel sv Christopher ve farnosti Rio Mau
 Ponte D. Zameiro (nazývaný také Ponte d'Ave), ve farnosti Maia Macieira.
 Most San Miguel, ve farnosti Arcos
 Klášter sv Šimona Junqueira ve farnosti Junqueira
 Kaple Panny Marie Grace, ve farnosti Junqueira
 Tržiště Ave Bar
 Kaple Panny Marie Dobré zprávy
 Klášter potoční, ve farnosti Potoční
 Kaple svatého Jana, Kostel Potoční, ve farnosti Potoční
 Palác pár rytířů v Greater Outeiro farnosti

Castro de São Paio, ve farnosti Labruge
Muzeum paličkování
Museum historie námořnictví v Centru pro dokumentaci námořních přístavů šestnáctého století
Sacred Art Museum Bratrstvo Nejsvětější Svátosti
Hasičské muzeum
Muzeum zemědělské družstvo Vila do Conde
Museum of Ashes
Muzeum moře (v Caxinas)
Vědecké centrum
Palác Museum Jose Regio
Zemědělské muzeum Entre - Douro a Minhoí

Rio Ave

Ave je portugalská řeka, která pramení v Serra da Cabreira, u Vieira do Minho, v nadmořské výšce asi 1200 m., Délka je asi 85 km, vlévá se do Atlantického oceánu, jižně od Vila do Conde. Jeho povodí má rozlohu 1390 kilometrů čtverečních, zahrnuje 15 obcí. Řeka postupně protéká obce Vieira do Minho, Povoia de Varzim, Guimaraes, Vila Nova de Famalicao, Santo Tirso, Trofa a Vila do Conde. Hlavní přítoky jsou řeka Toto (pravostranný) a řeka Vizela (levostranný). Je velmi znečištěná v důsledku průmyslových a splaškových vod, které po desetiletí přispívají k tomu, že se ve skutečnosti stala mrtvou řekou, přes to, že pro rybáře je vlastně řekou života...

Rio Ave FC

Název	Rio Ave Futebol Clube
Přezdívka	Vilacondenses
Založení	10 de maio de 1939 (77 anos)
Stadion	Estádio dos Arcos
Kapacita	9 065
Sídlo	Vila do Conde
President	António Silva Campos
Trenér	Nuno Capucho
Sponzor	MEO - komunikace a multimediální služby. Největší portugalská komunikační společnost.
Sportovní vybavení	Adidas
Barva dresů	Zeleno bílé, svíse pruhované, bílé trenky i stulpny
Website	www.rioave-fc.pt

Rio Ave Futebol Clube je profesionální fotbalový klub, který působí ve Vila do Conde, v severním Portugalsku. V současné době hraje v první divizi, na Estádio do Rio Ave FC, multi-sportovní stadion používaný především pro fotbalové zápasy, s kapacitou 12 815 lidí a postaveným v roce 1985. Klubové barvy jsou zelená, bílá a červená. V klubu ve svých začátcích působili portugalští reprezentanti Alfredo, Paulinho Santos a Rui Jorge. V letech 1980 – 1982 zde působil jako hráč José Mourinho

Úspěchy

- 2× vítěz Segunda Ligy (1995/96, 2002/03)
- 1× vítěz Segunda Divisão – Zona Norte (1985/86)

Bilance klubu od poslední postupu do nejvyšší soutěže v roce 2008

Ročník	umístění	body	zápasů	výhry	remízy	prohry	skóre
2008-2009	12	30	30	8	6	16	20 : 35
2009-2010	12	31	30	6	13	11	22 : 33
2010-2011	8	38	30	10	8	12	35 : 33
2011-2012	14	28	30	7	7	16	33 : 42
2012-2013	6	42	30	12	6	12	35 : 42
2013-2014	11	32	30	8	8	14	21 : 35
2014-2015	10	43	34	10	13	11	38 : 42
2015-2016	6	50	34	14	8	12	44 : 44

Výsledky v evropských pohárech

Klub se představil v Evropské lize již v sezóně 2014/15 díky účasti ve finále portugalského poháru, kde prohrál s Benficou Lisabon 0:2. V sezóně skončil v portugalské nejvyšší soutěži na šestém místě.

Ročník	Soutěž	Kolo	Soupeř	Doma	Venku	Celkem	Postup
2014/15	Evropská liga UEFA	3. předkolo	 IFK Göteborg	0:0	1:0	1:0	postup
		4. předkolo	 IF Elfsborg	1:0	1:2	2:2 (v)	postup
		Skupina J	 FK Dynamo Kyjev	0:3	0:2		Vyřazen (4. místo)
			 FC Steaua București	2:2	1:2		
 Aalborg BK	2:0		0:1				

Soupiska týmu

Číslo dresu	Hráč	Pozice	
1	<u>Cássio</u>	Brankář	
71	<u>Rui Vieira</u>	Brankář	
98	<u>Carlos Alves</u>	Brankář	
-	<u>Filipe Ferreira</u>	Obránce	
-	Rafa	Obránce	
-	Eliseu Soares Cassama	Obránce	
3	<u>Aníbal Capela</u>	Obránce	
12	<u>Lionn</u>	Obránce	
25	<u>Roderick</u>	Obránce	
26	<u>Pedrinho</u>	Obránce	
44	<u>Nélson Monte</u>	Obránce	
46	<u>Marcelo</u>	Obránce	
-	Ruben Tiago Rodrigues Ribeiro	Záložník	
-	Leandro Cordeiro de Lima Silva	Záložník	
5	<u>Filipe Augusto</u>	Záložník	
8	<u>Tarantini</u>	Záložník	
14	<u>André Vilas Boas</u>	Záložník	
20	<u>Pedro Moreira</u>	Záložník	
23	<u>Filip Krovinović</u>	Záložník	
27	<u>João Novais</u>	Záložník	
29	<u>Zé Paulo</u>	Záložník	
30	<u>Alhassan Wakaso</u>	Záložník	
-	Gil Dias	Útočník	
-	<u>William Jebor</u>	Útočník	
7	<u>Hélder Guedes</u>	Útočník	
9	<u>Hélder Postiga</u>	Útočník	
15	<u>Luwagga Kizito</u>	Útočník	
17	<u>Ukra</u>	Útočník	
19	<u>José Postiga</u>	Útočník	
24	<u>Heldon</u>	Útočník	
49	<u>Bruno Sousa</u>	Útočník	
70	Jaime Alexandrino Gomes Pinto	Útočník	
88	<u>Yazalde</u>	Útočník	
89	<u>José Pedro</u>	Útočník	
99	Ronan David Jeronimo	Útočník	
Management			
Trenér	Capucho	Trenér brankářů	Rui Barbosa
Asistent trenéra	Ricardo Silva	Lékař	Basil Ribeiro
Asistent trenéra	Augusto Gama	Fizioterapeut	José Teixeira
Masér	David Lima	Fizioterapeut	Luís Rocha

